

โครงการสหกรณ์ไทยรวมใจรักขน้าเพื่อพ่อของแผ่นดิน

๑. ชื่อผลงาน โครงการสหกรณ์ไทยรวมใจรักขน้าเพื่อพ่อของแผ่นดิน

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

๓. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวความคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

๓.๑ เทคนิคการประสานงาน Coordination

๑. ความหมายของการประสานงาน
๒. ประเภทของการประสานงาน
๓. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการประสานงาน
๔. เทคนิคการประสานงาน
๕. ปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดี
๖. ประโยชน์ของการประสานงาน

๓.๒ เครื่องมือในการดำเนินงานให้เกิดคุณภาพ Deming Cycle

๑. P = Plan (วางแผน)
๒. D = Do (ปฏิบัติตามแผน)
๓. C = Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน)
๔. A = Act (ปรับปรุงแก้ไข)

๔. สรุปสาระและขั้นตอนการดำเนินการ

ตามที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้เชิญชวนสหกรณ์กลุ่มเกษตรกร ดำเนินกิจกรรมสร้างฝายชะลอน้ำและพัฒนาคู คลอง ลำน้ำธรรมชาติ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช วัตถุประสงค์เพื่อให้ขบวนการสหกรณ์ร่วมดำเนินกิจกรรมถวายเป็นพระราชกุศล และสมาชิกสหกรณ์ คนในชุมชนมีแหล่งน้ำธรรมชาติในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร ซึ่งทุกจังหวัดจะต้องแจ้งแผนการปฏิบัติถึงกรมส่งเสริมสหกรณ์ ภายในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ จังหวัดชัยภูมิได้กำหนดเป้าหมายในเบื้องต้นคือสร้างฝายชะลอน้ำ ๔ แห่ง และพัฒนาคูคลอง ลำน้ำธรรมชาติ ๑ แห่ง

ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการ สหกรณ์ไทยรวมใจรักขน้าเพื่อพ่อของแผ่นดิน ได้วางแผนและขั้นตอนการปฏิบัติงานได้ใช้หลักการทำงาน ดังนี้

การประสานงาน หลังจากได้รับมอบหมายให้ดำเนินการข้าพเจ้าได้หารือข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างประจำสังกัดฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ เพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินงาน กำหนดแผนปฏิบัติงาน กำหนดผู้รับผิดชอบ ทุกคนเข้าใจในแนวทางเดียวกัน เนื่องจากเป็นลักษณะงานใหม่ ยังไม่เคยปฏิบัติมาก่อน ประกอบกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ก็ไม่มีคำแนะนำมากไปกว่าให้แจ้งเป้าหมายหลังจากนั้นได้เริ่มประสานงานกับองค์กรที่ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการสร้างฝายชะลอน้ำซึ่งหน่วยงานที่สามารถช่วยเหลือเรื่องนี้ได้คือเครือข่ายฝายมีชีวิต ซึ่งในจังหวัดชัยภูมิ มีอดีตผู้อำนวยการโรงเรียน นายเหลือ เอกตะคุ เป็นผู้ประสานงาน

เทคนิคการประสาน หลังจากสืบค้นได้ว่ามีหน่วยงานราชการหรือองค์กรเอกชนที่ดำเนินงานลักษณะนี้ คือเครือข่ายฝายมีชีวิต จึงได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมถึงลักษณะการทำงานของกลุ่มเครือข่ายดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ คือการแก้ปัญหาของตนเองด้วยการช่วยกันแก้ไข ไม่ใช่เงินมาเป็นตัวตั้งในการแก้ไขปัญหา จึงได้พบนายเหลือ เอกตะคุ อาจารย์สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน ศูนย์คอนสาร ได้รับการชี้แนะขั้นตอน วิธีการดำเนินการ และพร้อมที่จะเป็นแนวร่วมในการดำเนินโครงการครั้งนี้ เนื่องจากความคิดในลักษณะเดียวกัน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ใช้หลัก PDCA เป็นวิธีการปฏิบัติงาน

๑. P = Plan (การวางแผน) การวางแผนดำเนินการสามขั้นตอน ประกอบด้วย

- วางแผนกับชุมชนเพื่อกำหนดจุดดำเนินงาน ขนาดฝายชะลอน้ำ วันปฏิบัติงาน
- วางแผนกับขบวนการสหกรณ์เพื่อรวบรวมงบประมาณในการสมทบค่าใช้จ่าย
- วางแผนภายในองค์กร ประชุมชี้แจงแผนปฏิบัติงานให้บุคลากรภายในองค์กรได้ทราบทิศทางการทำงาน

๒. D = Do (การปฏิบัติตามแผน) เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว ได้ดำเนินการต้องเริ่มที่

- ประชุมชุมชนเพื่อทำกิจกรรมประชาเข้าใจ ซึ่งขั้นตอนนี้ครูฝายจะชี้แจงหลักการของฝายมีชีวิตจะต้องมีส่วนประกอบคือ

๑. ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน
๒. ต้องไม่เริ่มด้วยงบประมาณ แต่เริ่มจากการสร้างความเข้าใจ สร้างปัญญา
๓. เข้าใจความหมายของระบบนิเวศในมุมมองของชาวบ้าน ว่าทุกอย่างสามารถอยู่ร่วมกันได้
๔. ไม่ใช่โครงสร้างแข็งที่เป็นสิ่งแปลกปลอมทางธรรมชาติ เช่น ปูน เหล็ก
๕. ใช้ระบบนิเวศของรากไม้เป็นตัวยึดโครงสร้างฝาย ซึ่งใช้โครงสร้างไม้ เช่น ไม้ไผ่ ไม้กระถิน

เป็นโครงสร้างพื้นฐานในช่วงแรก ใช้ซี้วัว ขุมมะพร้าวใส่กระสอบ เป็นอาหารรากไม้ ใช้ทรายใส่กระสอบเป็นตัวยึดกันไม่ให้กระแสน้ำพัดพากระสอบขุมมะพร้าว และซี้วัว ต่อมาเมื่อนานวันเมื่อรากไม้ประสานกันทั้งสองฝั่งก็จะเกิดตัวฝายที่เป็นการประสานของรากต้นไม้ที่ยั่งยืนวันยิ่งแข็งแรง

๖. ตัวฝายเป็นตัวกั้นน้ำ ดินเป็นตัวเก็บน้ำ พืชทั้งสองฝั่งคลองเป็นตัวเก็บน้ำและให้น้ำ

๗. ต้องปลูกพืชที่รักษาตลิ่งทั้งสองฝั่ง

๘. ต้องมีกติกา ข้อตกลงร่วมกันของชุมชน

- ครูฝายจะคำนวณส่วนประกอบของฝายอาทิไม้ไผ่ เชือก กระสอบ ทราย แรงงานการก่อสร้าง ตั้งแต่เริ่มต้น จนแล้วเสร็จ เพื่อให้ชุมชนได้ร่วมสมทบทั้งเป็นวัสดุ แรงงาน งบประมาณ

- ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงาน โดยฝายแห่งที่ ๑ สร้างที่หมู่ที่ ๒ ตำบลคงบัง อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ เริ่มดำเนินการวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๐ แล้วเสร็จ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ทำจริง ๆ ประมาณ ๒๐ วัน เพราะบางฝนตก บางวันขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์เช่นทราย กระสอบ

๓. C = Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) เมื่อฝายแห่งแรกแล้วเสร็จคณะทำงานได้มานั่งทบทวนกระบวนการงานว่าสมควรจะปรับปรุงเรื่องอะไร ซึ่งปัญหาของฝายแห่งที่ ๑ ที่ซ้ำเพราะจำนวนไม้ไผ่ไม่เพียงพอ แรงงานที่มาช่วยแต่ละวันต้องนั่งรอ และความพร้อมด้านทรายก็เช่นเดียวกัน บทเรียนดังกล่าวจะถูกนำไปใช้กับฝายแห่ง ๒ ต่อไป

๔.A = Act (ปรับปรุงแก้ไข) จากการตรวจสอบการปฏิบัติงานจะเห็นปัญหาอุปสรรค คณะทำงานได้ปรับการทำงานด้วยการนำข้อบกพร่อง ข้อผิดพลาดของการสร้างฝายแห่งที่ ๒ มาเป็นบทเรียนทำให้การสร้างฝายแห่งที่ ๒ ที่ลงมือสร้างเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ สามารถก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ ระยะเวลาต่างกันประมาณ ๒๐ วัน

๕. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๕.๑ สามารถสร้างฝายชะลอน้ำตามโครงการสหกรณ์ไทยรวมใจรักชน้ำเพื่อพ่อของแผ่นดิน ในจังหวัดชัยภูมิได้ทั้งหมด ๕ แห่ง โดยไม่ได้ใช้เงินราชการ

๕.๒ มีหน่วยงานสนับสนุนกิจกรรมโครงการ สหกรณ์ไทยรวมใจรักชน้ำเพื่อพ่อของแผ่นดิน ประกอบด้วย สหกรณ์จำนวน ๑๕ แห่ง หน่วยงานนอกประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ที่ว่าการอำเภอคอนสาร ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอคอนสาร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาคอนสาร ไปรษณีย์คอนสาร สถานีตำรวจภูธรอำเภอคอนสาร สาธารณสุขอำเภอคอนสาร ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอคอนสาร สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน (มหาวิทยาลัยชีวิต) ศูนย์ชัยภูมิ โรงงานน้ำตาลแก่งสนามนาง โรงงานน้ำตาลมิตรผล โรงงานน้ำตาลวังสะพุง

๕.๓ ฝายชะลอน้ำทั้ง ๕ แห่ง กรณีสร้างด้วยงบประมาณ จะต้องใช้เงินประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (เฉลี่ยแห่งละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท) เกษตรกรได้ใช้ประโยชน์ประมาณ ๑,๐๐๐ ครัวเรือน

๖.การนำไปใช้ประโยชน์

๖.๑ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ สามารถนำกิจกรรมนี้ไปขยายผลในพื้นที่ของสหกรณ์ภาคการเกษตรได้

๖.๒ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ มีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น

๗.ความยุ่งยากในการดำเนินงาน/ปัญหา/อุปสรรค

เนื่องจากเป็นงานใหม่ บุคลากรสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ ไม่มีผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านนี้มาก่อน งบประมาณก็ไม่มี จึงเป็นเรื่องค่อนข้างหนักใจของผู้ปฏิบัติงาน

๘. ข้อเสนอแนะ

กรณีที่เป็นลักษณะงานที่ทุกคนยังไม่มีประสบการณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ควรมีข้อเสนอแนะคู่มือปฏิบัติงาน ระยะเวลาควรให้มากขึ้น และก่อนดำเนินการควรประชุมชี้แจง เมื่อดำเนินการแล้วควรมีการติดตามประเมินผลในพื้นที่เพื่อเสนอแนะ และสร้างขวัญกำลังใจผู้ปฏิบัติงาน

การจัดหมวดหมู่องค์ความรู้ตามกระบวนการตามห่วงโซ่แห่งคุณค่า (Value Chain)

กรมส่งเสริมสหกรณ์

Key Process/ Key Support	หมวด	องค์ความรู้	แหล่งความรู้
กำกับดูแล	งานนายทะเบียนและกฎหมายสหกรณ์		
	การตรวจการสหกรณ์		
	การบังคับใช้กฎหมาย		
งานส่งเสริมและพัฒนา	งานส่งเสริมสหกรณ์การเกษตร		
	งานส่งเสริมสหกรณ์นิคม		
	งานส่งเสริมสหกรณ์ประมง		
	งานส่งเสริมสหกรณ์ร้านค้า		
	งานส่งเสริมสหกรณ์บริการ		
	งานส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์		
	งานส่งเสริมสหกรณ์เครดิตยูเนียน		
	งานส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร		
	งานส่งเสริมการพัฒนาเครื่องจักรกล		
	งานเผยแพร่ความรู้	การสร้างและพัฒนาความรู้ด้านการสหกรณ์	เทคนิคการประสานงาน และการตรวจสอบคุณภาพงาน
การเผยแพร่ความรู้ด้านการสหกรณ์			
การจัดการความรู้ด้านการสหกรณ์			
การบริหารงานบุคคล	การบริหารงานบุคคล		
	การพัฒนาบุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์		
การพัฒนาระบบ IT และสารสนเทศ	การพัฒนาระบบ IT		
	การพัฒนาสารสนเทศ		
การบริหารจัดการสำนักงาน	การเงินการคลัง		
	การจัดซื้อจัดจ้าง		
	การพัฒนาระบบบริหาร		
	การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ		
	การติดตามประเมินผล		

แบบฟอร์มที่ ๑ วิเคราะห์กระบวนการทำงาน
กระบวนการทำงาน งานด้าน สร้างฝายชะลอน้ำตามโครงการสหกรณ์ไทยรวมใจรักชน้ำเพื่อพ่อของแผ่นดิน

กระบวนการทำงาน	รายละเอียดการทำงาน	องค์ความรู้ที่ใช้ในการทำงาน
๑.การเตรียมการเบื้องต้น	๑.ศึกษารายละเอียดโครงการ ๒.ศึกษาข้อมูลหน่วยงานที่เคยดำเนินการลักษณะเดียวกัน หรือใกล้เคียง	๑.เทคนิคการสืบค้นข้อมูล
๒.ประสานงาน	๑.ประสานงานกับเครือข่ายฝายมีชีวิตแห่งประเทศไทย เพื่อหาข้อมูลในการจัดสร้างฝายชะลอน้ำ ๒.ประสานชุมชนที่มีศักยภาพในการสร้างฝายชะลอน้ำ ๓.ประสานขอรับงบประมาณสมทบการสร้างฝายชะลอน้ำจาก สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งเงินสดและวัสดุอุปกรณ์	๑.เทคนิคการประสานงาน ๒.การทำงานเป็นทีม
๓.ประชุมชี้แจง	๑.ประชุมข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และผู้นำสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร เพื่อร่วมกำหนดแผนปฏิบัติงาน ๒.ประชุมเกษตรกรในหมู่บ้านที่ดำเนินการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ ๓.ประชุมข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และผู้นำสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร เพื่อรายงานความก้าวหน้า และสรุปผลการดำเนินการ	๑.เทคนิคการประชุมการประชุมอย่างมีประสิทธิภาพ
๔.ดำเนินการก่อสร้างฝายชะลอน้ำตามโครงการสหกรณ์ไทยรวมใจรักชน้ำเพื่อพ่อของแผ่นดิน ในจังหวัดชัยภูมิ	๑.ร่วมกำหนดแผนปฏิบัติการกับชุมชนเพื่อให้ทุกคนได้ทราบขั้นตอน ๒.ดำเนินการก่อสร้างตามแผน ๓.สรุปผลการดำเนินการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ ๔.ทบทวนกระบวนการ และปรับปรุง ๕.ทดสอบการใช้คู่มือการปฏิบัติงาน	๑.วงจรคุณภาพ PDCA

แบบฟอร์มที่ ๒ แผน/รายงานผลการจัดการความรู้ (KM Action Plan)						
ชื่อส่วนราชการ : ..สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ.....						หน้าที่ : /
ประเด็นยุทธศาสตร์ :..เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นสหกรณ์ การมีส่วนร่วม และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายพันธมิตรทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้เข้มแข็งในระบบสหกรณ์						
องค์ความรู้ที่จำเป็น/หมวดองค์ความรู้ : เทคนิคการประสานงาน การติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยวงจรกิจกรรม PDCA เพื่อดำเนินโครงการสหกรณ์ไทยรวมใจรักษน้ำเพื่อพ่อของแผ่นดิน ในจังหวัดชัยภูมิ						
ลำดับ	กิจกรรมการจัดการความรู้	วิธีการสู่ความสำเร็จ	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด ตัวชี้วัด/เป้าหมาย (ผลสำเร็จ)	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑	การบ่งชี้ความรู้	๑. ทบทวนความรู้เรื่องการสร้างฝายชะลอน้ำ ของบุคลากร ในหน่วยงาน ๒.ศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ จากกลุ่มฝายมีชีวิตแห่งประเทศไทย	มีค ๒๕๖๐	ได้กระบวนความรู้ที่มีกระบวนการทำงาน ๒ กระบวนกร	หน.ฝบท สสจ.ชัยภูมิ	
๒	การสร้างและแสวงหาความรู้	แสวงหาความรู้จากชุมชนที่ดำเนินการก่อสร้างฝายชะลอน้ำ ที่ประสบผลสำเร็จ รวบรวมเป็นคู่มือการทำงาน	มีค ๒๕๖๐	ได้องค์ความรู้หลักประกอบด้วย ๑.ความรู้เรื่องการประสานงาน ๒.ความรู้เรื่องการประชุมอย่างมีประสิทธิภาพ ๓.ความรู้วงจรกิจกรรม PDCA	หน.ฝบท สสจ.ชัยภูมิ	
๓	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	จัดการเรียบเรียง รวบรวม ความรู้เข้าหมวดหมู่ และนำเข้า ระบบการจัดการองค์ความรู้ KM ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (http://Km.cpd.go.th)	สค.๒๕๖๐	จำนวนองค์ความรู้หลักของระดับหน่วยงานย่อย ๑ องค์ ความรู้	หน.ฝบท สสจ.ชัยภูมิ	
๔	การเข้าถึงความรู้	ผู้สนใจสามารถเข้าศึกษาได้ผ่านระบบ Website การจัดการ ความรู้ KM	สค.๒๕๖๐	๑.ร้อยละ ๘๐ บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ๒.ร้อยละ ๘๐ บุคลากรหน่วยงานสามารถเข้าใช้ระบบ Websiteการจัดการความรู้ KM(http://Km.cpd.go.th)	บุคลากรของ หน่วยงาน	
๕	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	๑.จัดทำกิจกรรม CoP, After Action Review (ทบทวน หลังการทำงาน)	กค.๒๕๖๐	มีกิจกรรม CoP, After Action Review ๑ หัวข้อ เรื่อง การสร้างฝายชะลอน้ำตามโครงการสหกรณ์ไทยรวมใจ รักษน้ำเพื่อพ่อของแผ่นดิน	หน.ฝบท สสจ.ชัยภูมิ และ เครือข่าย	
๖	การเรียนรู้	ทบทวน ปรับปรุง พัฒนาให้เกิดความรู้ใหม่	สค.๒๕๖๐	จัดประชุมติดตามประเมิน ๑ ครั้ง	คณะทำงาน	
ผู้รายงาน :				ผู้อนุมัติ :		
(นายศรีอูทัย กลัปลกลาง) หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป				(นายสมศักดิ์ สุภาจรรยา) สหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ		
หมายเหตุ : ให้หน่วยงานย่อยพิจารณากิจกรรมตามความเหมาะสม						

